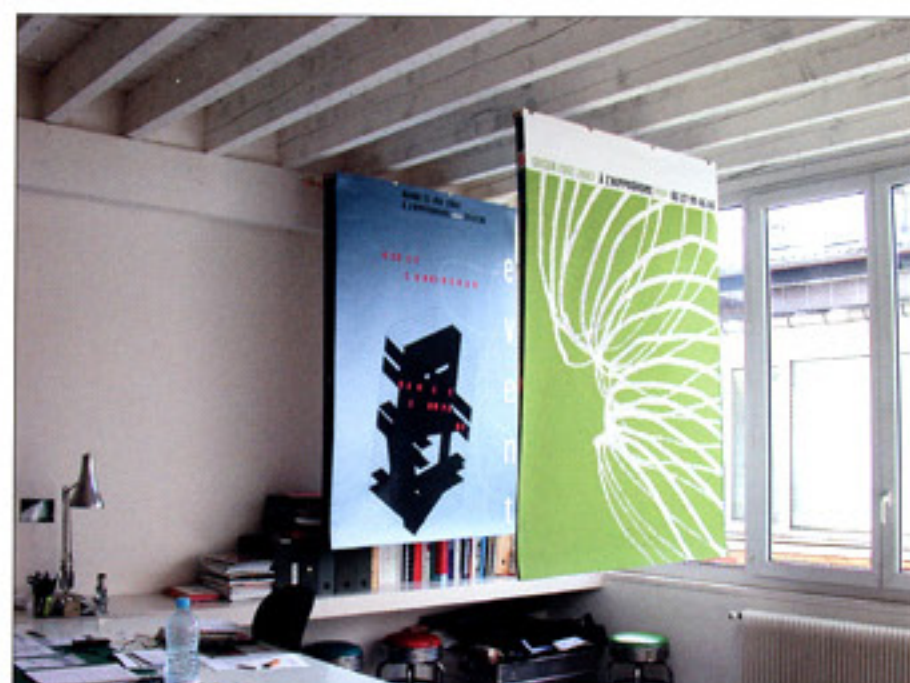

کاترین زاسک نمایندهٔ نسلی هوشمند، متفاوت و نوگرا

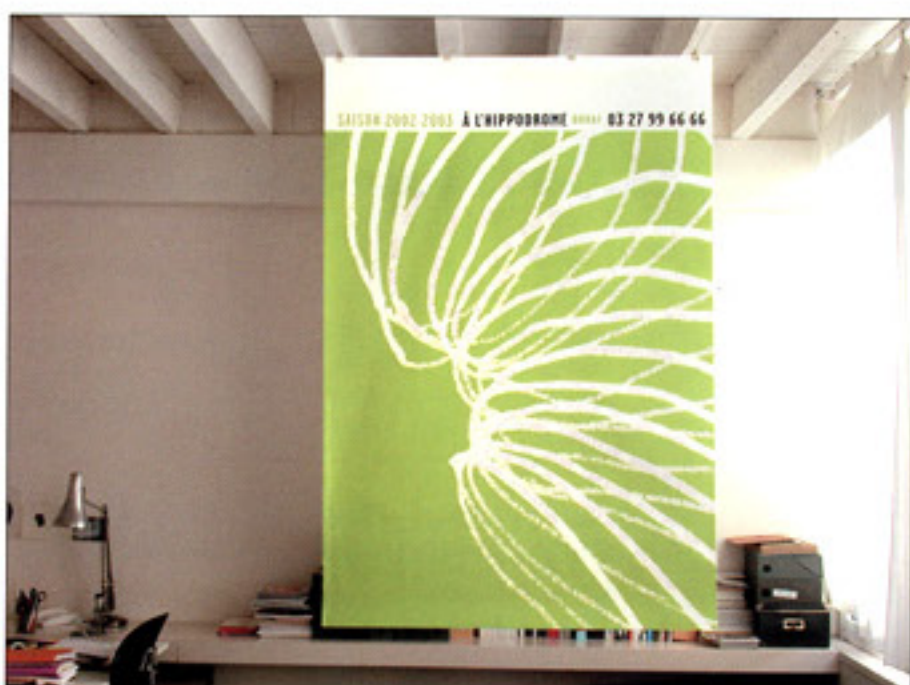
مجید عباسی

Catherine Zask
Representing an intelligent, different
and avant-garde generation

Majid Abbasi

دفتر کار شخصی کاترین زاسک، پاریس
Catherine Zask studio, Paris

پس از پرس‌وجو و عوض کردن متروی پاریس بالاخره توانستم با چند تن از دوستان، استودیوی کاترین زاسک را پیدا کنم. من او را نخستین بار در برنو (جمهوری چک) در روزهای برگزاری بیستمین دوسالانه گرافیک برنو (۲۰۰۲) ملاقات کردم. بانویی جدی، باهوش و طراحی زبردست که کارهایش از خلق نشانه تا پوسته‌های شگفت‌انگیز با چاپ سیلک‌اسکرین را شامل می‌شود. پوستر باران^۱ او در دوسالانه برنو جایزهٔ بزرگ را به خود اختصاص داد.

زاسک در دفتری آرام با سقفی بلند و پنجره‌های فراوان کار می‌کند. او پوسته‌هایش را که در چند سال اخیر طراحی شده، با شیوهای مبتکرانه توسط یک ریل از سقف آویزان کرده است. در طبقات دیگر نیز دفاتر طراحی متعلق به طراحان گرافیک، عکاسان و معماران و... وجود دارد. او به صورت مقطعی با طراحان جوان کار می‌کند، اما بیشتر کارها توسط خود او در دفتر کار شخصی‌اش انجام می‌گیرد. کاترین زاسک این محیط را بدون تنش می‌نامد اما کار کردن در کنار دفاتر طراحی دیگر را سخت می‌داند.

سفارش‌دهندگان او معذرت و سال‌هاست او با آن‌ها کار می‌کند. دلیل آن رابطه‌ای متقابل، اعتبار دوجانبه، لذت، گفت‌وگو و باور طرفین است. این بدان معنی نیست که او راه هموار و آسانی را در پیش دارد و با سفارش‌دهندگان همیشه هم‌سفر است. تداوم کار با سفارش‌دهنده را منوط به تنش به همراه زیاد شدن مشکلات، حل و فرونشاندن آن، تداوم کار و باوراندن سفارش به او می‌داند. او می‌گوید: «علت این تداوم این است که من با مردم کار می‌کنم نه با سازمان‌ها. مردمی که در مقام تصمیم‌گیری هستند و یا قادرند تصمیم‌گیرندگان را متقاعد کنند. این کار بسیار مهم است. من از هر کدامشان چیزی می‌آموزم.

سخت‌گیری‌هایم و گاهی هم کله‌شقی‌ام مرا کلافه می‌کند، اما در پایان روز همه چیز برایم خوشایند است»

کاترین زاسک معمولاً هنگام کار و در فرآیند طراحی آن را به کسی نشان نمی‌دهد و یا نظرخواهی نمی‌کند، مگر به دوستانی که لزوماً طراح نیستند. او می‌گوید: «گفت‌وگو، وسیله‌ای است برای استحکام بخشیدن به راه‌کارها و راه‌حل‌ها. زمانی که پروژه‌ای را به سفارش‌دهنده عرضه می‌کنم، نظر آن‌ها مهم است. آن‌ها با ارائه نظرهایشان به انجام پروژه و مناسب بودن آن کمک بسیاری می‌کنند. البته نظر آن‌ها وسعت دید مرا در ارتباط با احتیاجاتشان بیشتر می‌کند. این به من اجازه می‌دهد تا پاسخ‌های خود به تقاضای آن‌ها را پالایش کنم.

«زمانی که پروژه به مرحله چاپ می‌رسد، من مشتاقانه منتظر نظر سفارش‌دهندگان هستم، به ویژه اگر نظری وجود نداشته باشد و یا واکنشی از طرف آن‌ها نبینم، خواهان ارائه نظرشان می‌شوم. در حقیقت می‌خواهم واکنش‌های متفاوت را بشناسم. برای من نوعی آزمون است. آن‌ها در لباسی که خیاطشان برایشان دوخته است، چه احساسی دارند؟»

پوستر «دماغه سبز»، سیلک اسکرین ۱۲۰ X ۱۷۵ سانتی متر ۲۰۰۲
Poster- green cape Silk screen 175x120 cm 2002

این پوستر از ایده‌ای ناشی شد که زمان رقص با موسیقی کیپ وردی (جزیره‌ای در آفریقا به نام ننگه سبز) خود را می‌لرزاندند. برای همین است که حروف از مفصل در رفته‌اند. فرانسوا (در آن زمان دستیار کاترین زاسک بود) در مورد ضخامت حروف نظر خود را اعمال کرد و حس شفافیت حروف را اضافه کرد که فکر می‌کنم ایده را غنی‌تر ساخت. ما با هم ترکیب کلی و رنگ‌ها را آماده کردیم.

طراح گرافیکی که چیزی ناخوانا، زشت یا مبتذل درست می‌کند، مانند راننده‌ای است که زیرسیگاری خود را در خیابان خالی می‌کند. هر دو آلوده‌کننده محیط اجتماعی هستند.

زاسک کار با حروف را به خاطر تجربه‌ها، آزمایش‌ها و کار سخت و طولانی انجام می‌دهد.

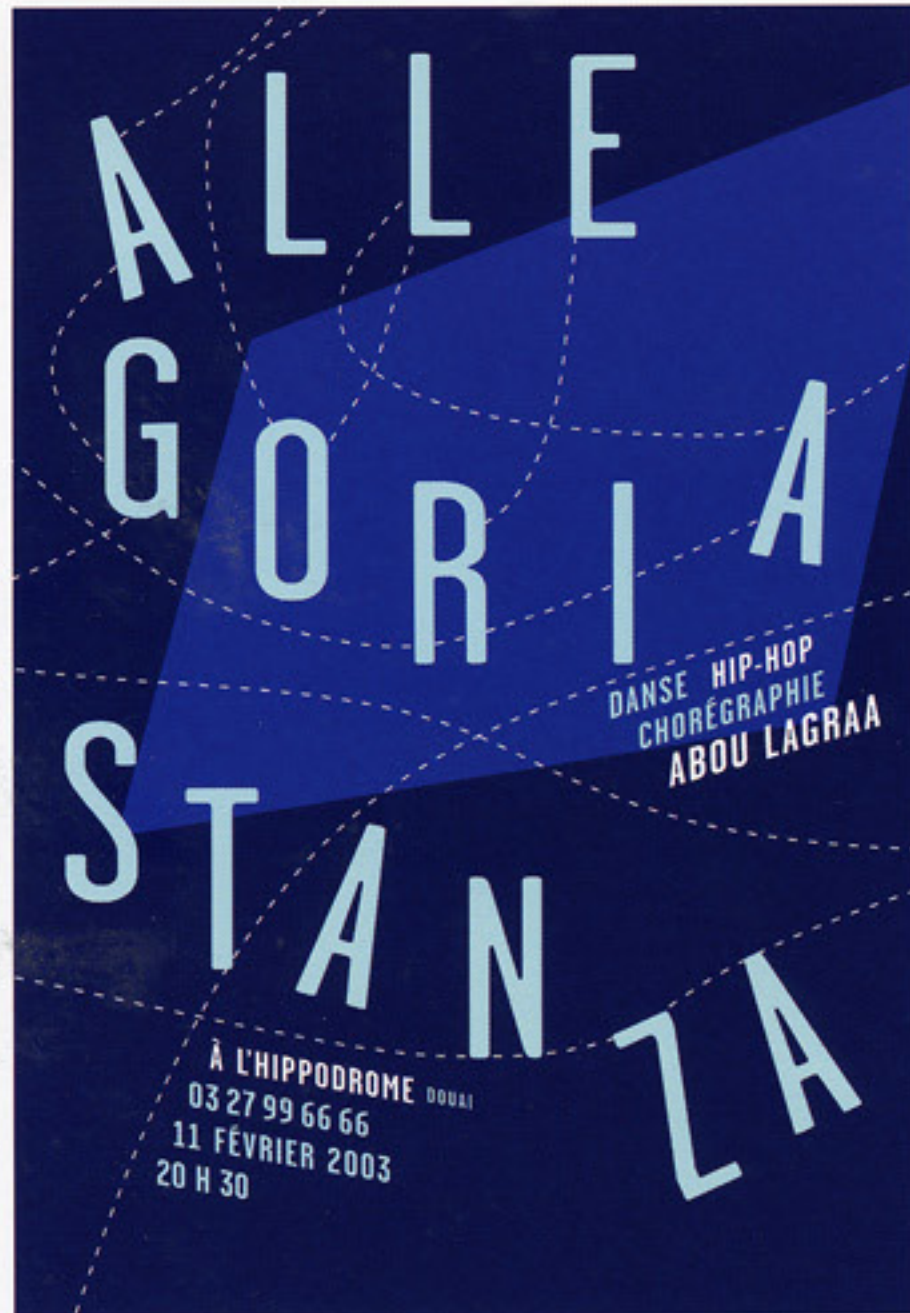
به عقیده کاترین زاسک در بیشتر بخش‌های طراحی گرافیک، طراح مجرای برای انتقال اندیشه به جامعه است. کار اصلی طراح گرافیک موجودیت بخشیدن به عنصر بصری و خلق یک ایده است. در این راه نمی‌توان روشی را مشخص کرد. شیوه یا رویه‌ای خاص وجود ندارد. تنها نکته مهم این حقیقت است که هنگام کار با سفارش‌دهنده، این شیوه مشخص می‌شود.

در عین حال مسئولیت اجتماعی طراح همواره با اوست. او می‌گوید: «طراح گرافیکی که چیزی ناخوانا، زشت یا مبتذل درست می‌کند، مانند راننده‌ای است که زیر سیگاری خود را در خیابان خالی می‌کند. هر دو آلوده‌کننده محیط اجتماعی هستند.» او درباره کار با کامپیوتر چنین می‌گوید: «... کامپیوتر برای من آرام بودن، خودمختاری و کمر درد! به ارمغان آورده است. به وسیله کامپیوتر نه تنها ایده‌ها به طور مستقیم، بلکه دسترسی به ساختار واژه‌ها نیز برای من مواد خام به حساب می‌آیند. واژه‌ها همواره مرا به سوی تصویر رهنمون می‌کنند. خواندن، گفتن، نوشتن، به این سو و آن سو کشیدن آن‌ها، جفا کردن، ساییدن واژه‌ها بر یکدیگر، خرد کردن حروف، همه چیزهایی هستند که موجب افزایش خلق بصری می‌شوند. از خود می‌پرسم اگر حرف A بر روی حرف B قرار گیرد چه می‌شود؟ کامپیوتر قادر است در یک لحظه زودتر از ذهن آن را انجام دهد... روی هم قرار گرفتن؟ برخورد و تصادم؟ روی چیزی نوشتن؟... کامپیوتر، سرعت و امکانات آن به من مجال می‌دهد که ایده دیگری به وجود آید. راه دیگر و در دیگری به روی من می‌گشایند.»

زاسک کار با حروف را به خاطر تجربه‌ها، آزمایش‌ها و کار سخت و طولانی انجام می‌دهد، او در اساک بارها با حروف بزرگ و با خلق اصطکاک بین حروف کار کرده و بعد دریافته که این مقوله مورد علاقه استادش رومن سیسلویش نیز بوده است. استفاده از حروف و تایپوگرافی در آثار زاسک نه به خاطر روزآمدی و مقبولیت آن، بلکه به خاطر کوشش بسیار طراح است. کاترین زاسک عاشق فرم‌ها به وسیله استفاده از حروف است. هر موضوع را به شکل حرفه‌ای و به کمک ترکیب حروف و کلمات و با هوشیاری در استفاده از رنگ‌ها، طراحی می‌کند.

فرصت بسیار مناسبی است که حاصل یک دوره تلاش و پُرکاری زاسک را مرور کنیم. او نماینده نسلی است که هوشمندانه، متفاوت و نوگرا در عرصه تایپوگرافی حاضر شده و جایگاه خود را حفظ کرده است.

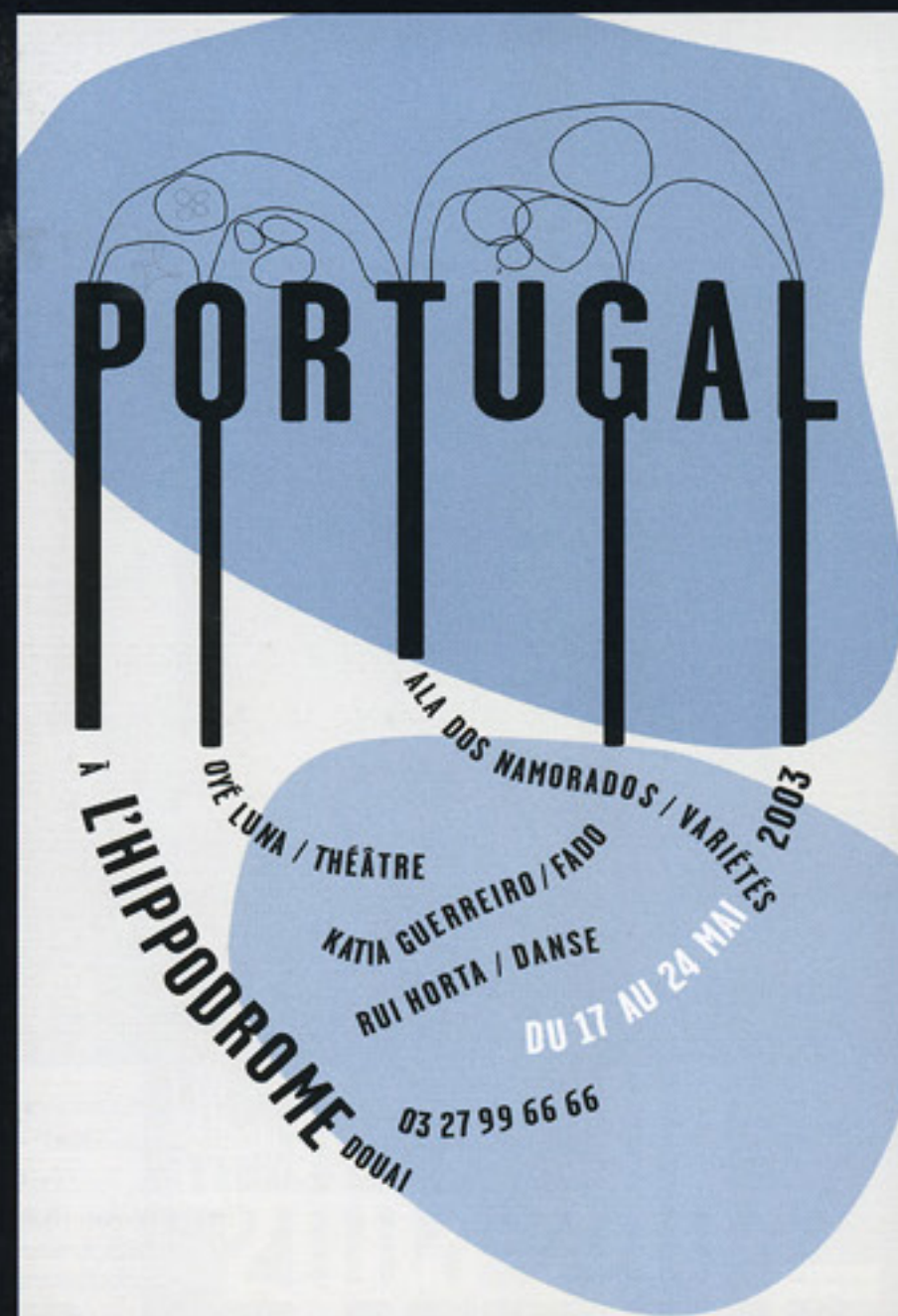
1. Chatherine Zask
2. Brno, Czech Republic
3. 20th International Biennale of Graphic Design Brno 2002
4. Rain
5. Grand Prix
6. Esag
7. Roman Cieslewicz

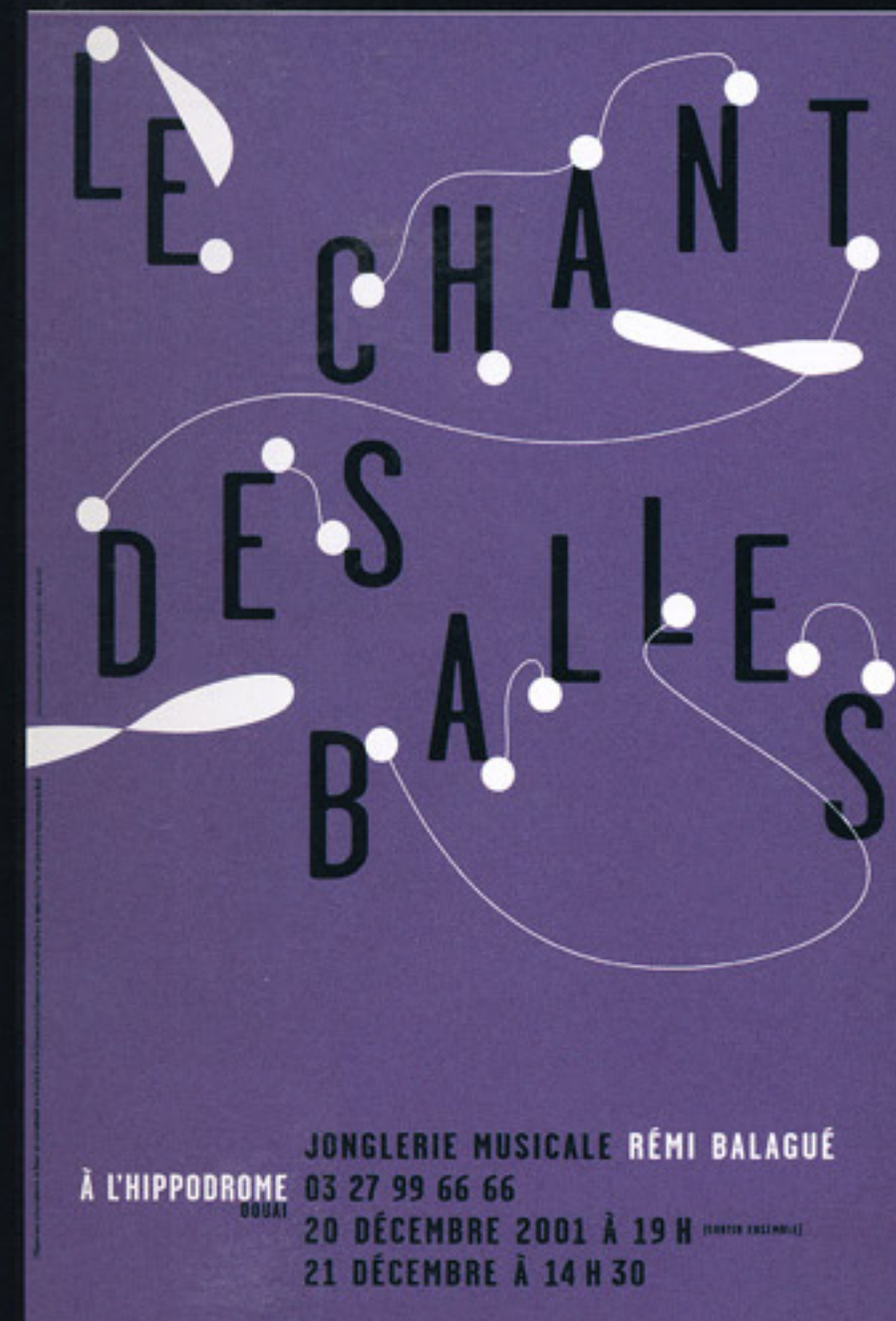
پوستر «حکایت استانزا»، سیلک اسکرین ۱۲۰ X ۱۷۵ سانتی متر ۲۰۰۳
Poster- Stanza's allegory Silk screen 175x120 cm 2003

خطوط نقطه‌چین مانند ردپا هستند. یازده مسیر برای یازده رقصنده و در سطحی دیگر یک صفحه* آبی که مفهوم صفحه (دکور) ویدئویی را انتقال می‌دهد.

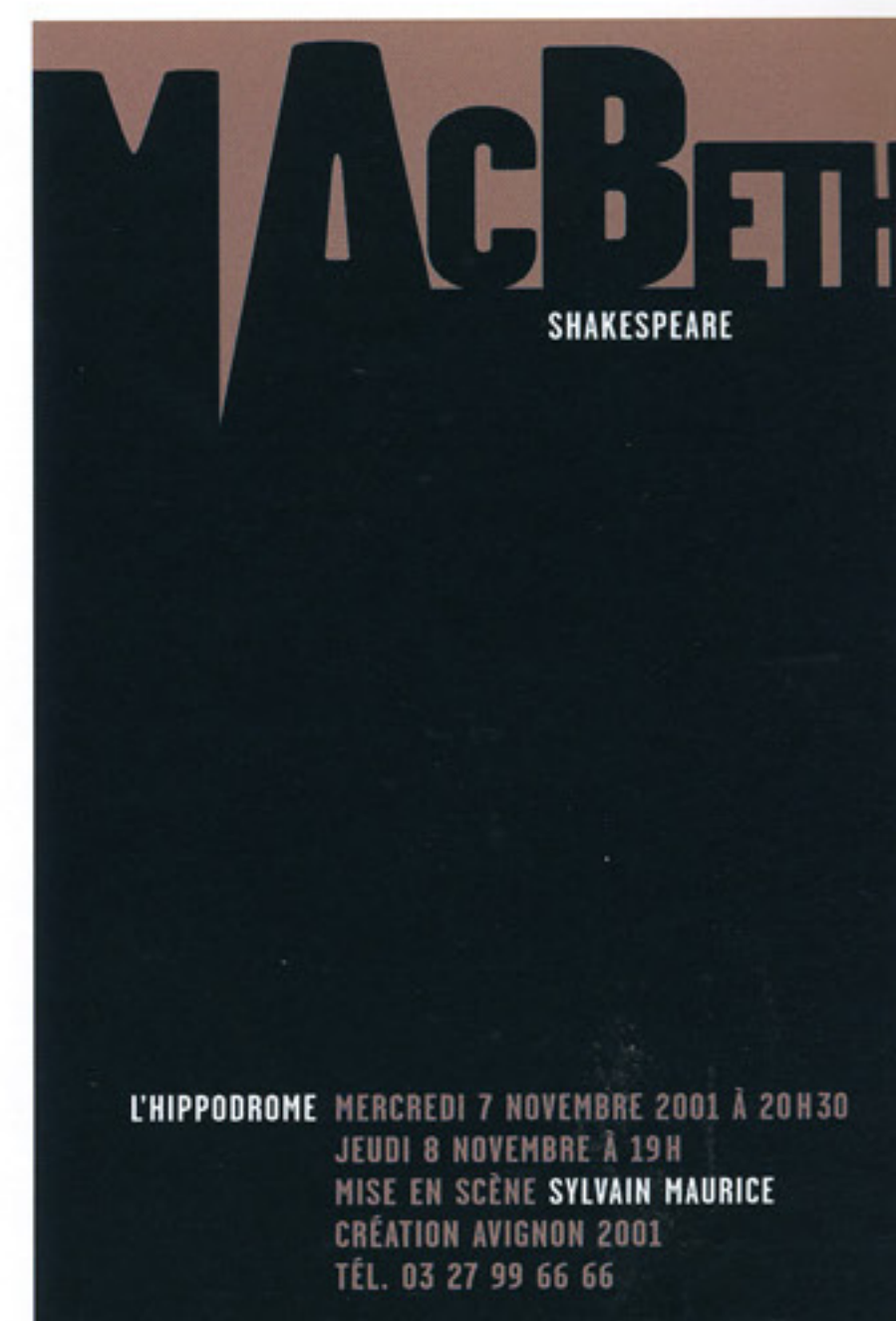
به عقیده کاترین زاسک در بیشتر بخش‌های طراحی گرافیک، طراح مجرای برای انتقال اندیشه به جامعه است. کار اصلی طراح گرافیک موجودیت بخشیدن به عنصر بصری و خلق یک ایده است.

پوستر «پرتغال». سیلک اسکرین
۱۷۵x۱۲۰ سانتی‌متر
۲۰۰۳
Poster- Portugal
Silk screen
175x120 cm
2003

پوستر «آواز گوی‌ها». سیلک اسکرین
۱۷۵x۱۲۰ سانتی‌متر
۲۰۰۱
Poster- Song of balls
Silk screen
175x120 cm
2001

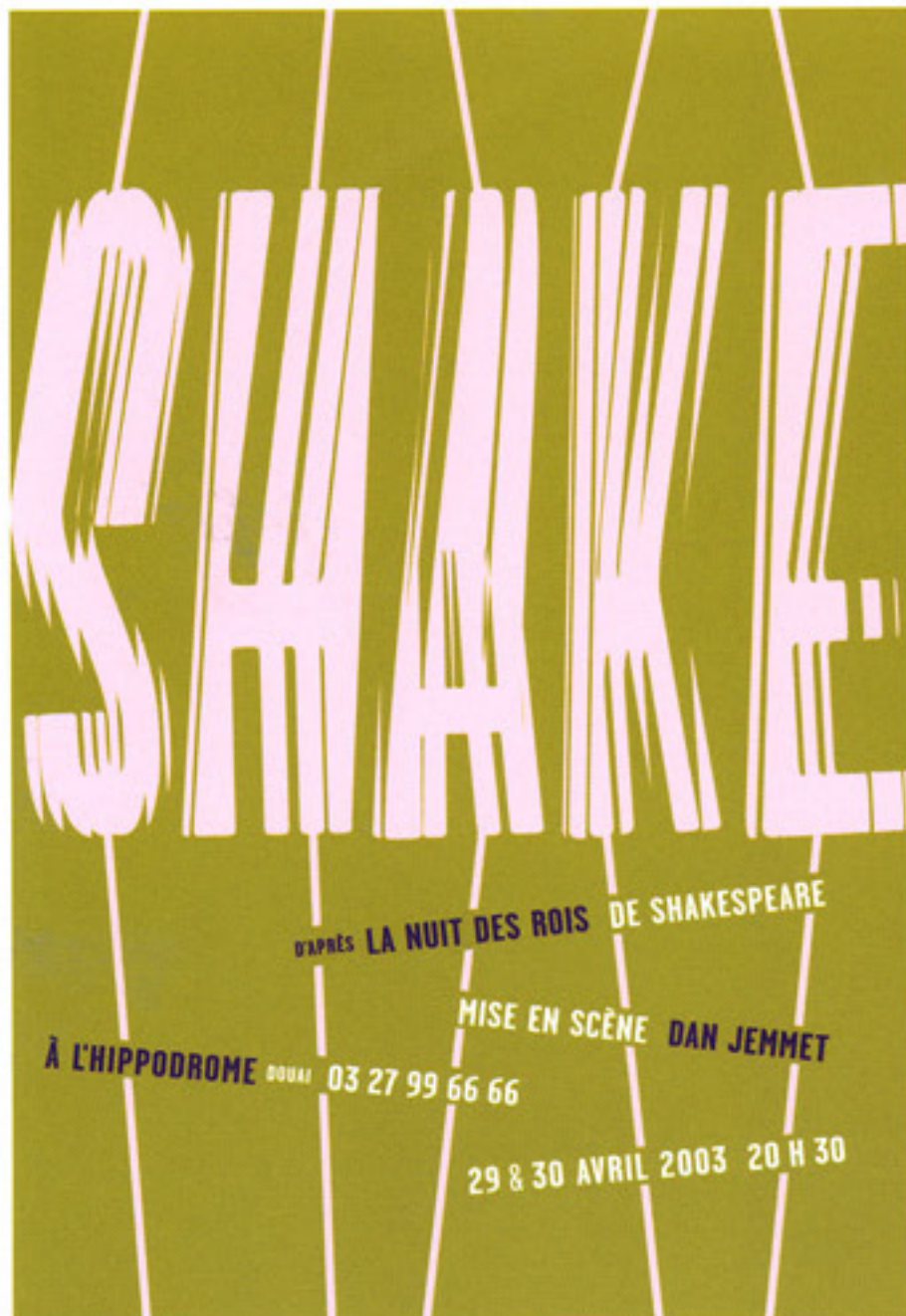
پوستر «مکبث». سیلک اسکرین
۱۷۵x۱۲۰ سانتی‌متر
۲۰۰۱
Poster- Macbeth
Silk screen
175x120 cm
2001

مکبث در یک جمله:
چون نشانی برای قدرت. این چیزی است
که من سعی در نشان دادن آن کرده‌ام:
غلبه، زور، شرارت، ضربت

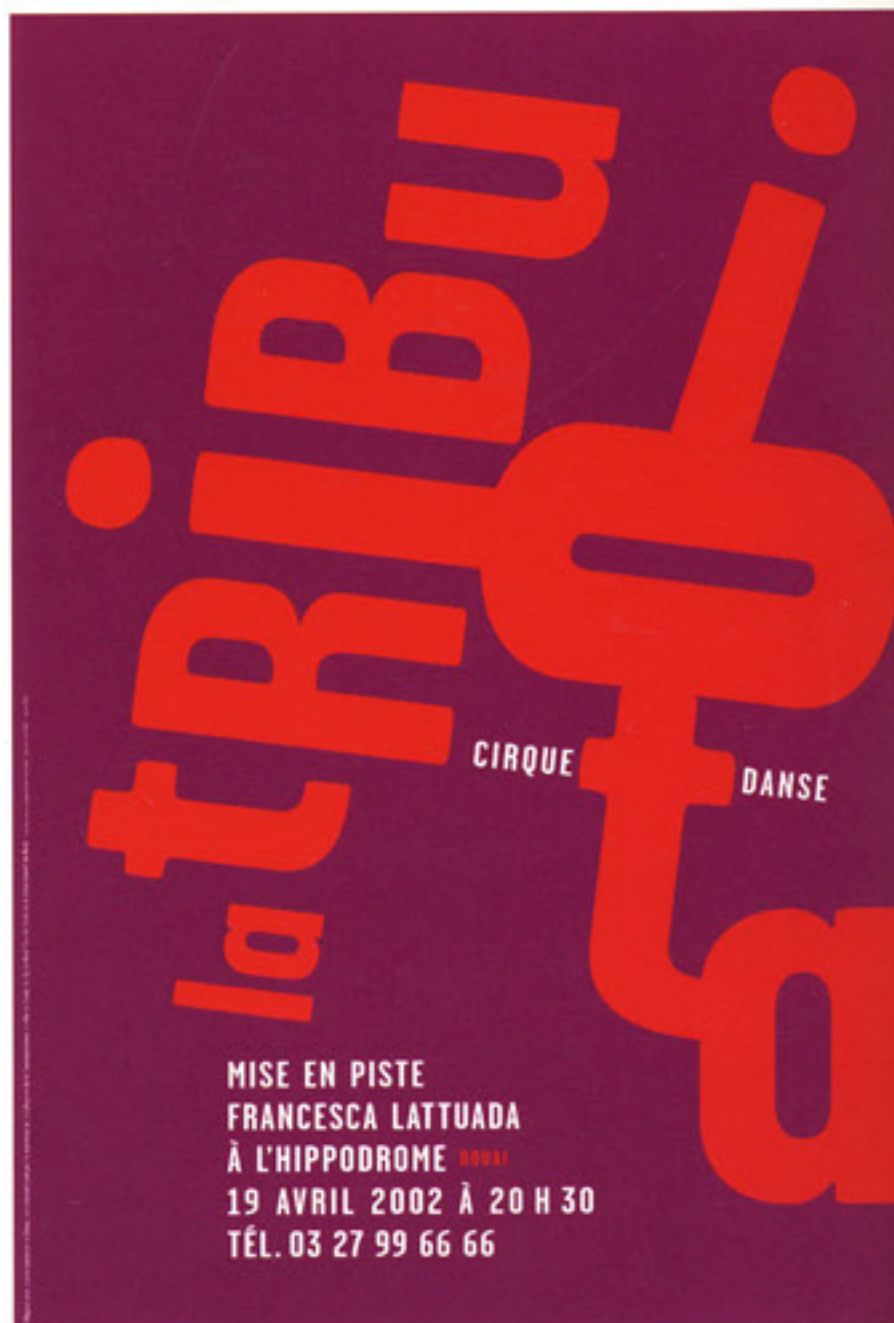
پوستر «مرس کانینگهام». سیلک اسکرین
۱۷۵ x ۱۲۰ سانتی‌متر
۲۰۰۲
Poster- Merce Cunningham
Silk screen
175x120 cm
2002

من برای این پوستر از «آلفابتیمو» استفاده کردم که هفت سال از پیدایش آن می‌گذشت. مشخص است
چیزی که این‌جا نوشته شده «مرس کانینگهام» است. مقدار زیادی رنگ سیاه استفاده شده که توجه
شما را جلب می‌کند و در عین حال معماگونه باقی می‌ماند.
بیشتر مردم تصور می‌کنند که با یک قطعه معماری روبه‌رو هستند. آن‌هایی که با کار این طراح حرکات
موزون آشنا هستند رد پای از جلوه‌هایی که او در صحنه استفاده می‌کند، می‌بینند.
من فقط می‌خواستم کاری انجام دهم که گرایش به فلسفه جان کیچ داشته باشد.

پوستر «شکسپیر»، سیلک اسکرین
۱۷۵x۱۲۰ سانتی متر
۲۰۰۳
Poster- Shakespeare
Silk screen
175x120 cm
2003

نمایشی در سالن واریته از بریده‌های کاغذ یا جامه‌هایی پرزرق و برق، پرنشام، افراطی، که دلالت بر زیرکی انگلیسی دارد. نتوانستم برای تکاندن حروف جلوی خود را بگیرم.

پوستر «قبیله ای یوتا»، سیلک اسکرین
۱۷۵x۱۲۰ سانتی متر
۲۰۰۲
Poster- la tribu
Silk screen
175x120 cm
2002

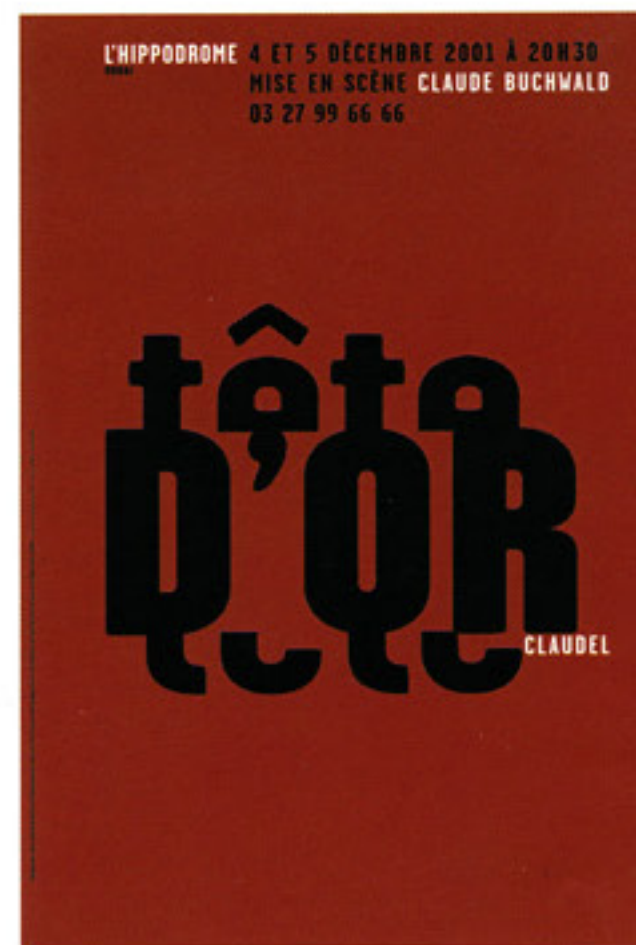
دو نقطه روی پوستر بازتاب یکدیگر هستند. ترکیب کلی براساس شیب‌های غیرموازی است که خطوط از آن‌ها منشعب می‌شوند و در پوستر تولید انفجار می‌کنند.

برنامه فصلی هیپودروم (میدان سوارکاری) ۲۰۰۴ - ۲۰۰۳
سیلک اسکرین
۱۷۵x۱۲۰ سانتی متر
۲۰۰۲
Poster- The season program of Hipodrome
Silk screen
175x120 cm
2002

برنامه فصلی (هیپودروم) که در ماریج‌ها ناب می‌خورد.

استفاده از حروف و تایپوگرافی در آثار زاسک نه به خاطر روزآمدی و مقبولیت آن، بلکه به خاطر کوشش بسیار طراح است.

پوستر «سر طلایی»، سیلک اسکرین
۱۷۵x۱۲۰ سانتی متر
۲۰۰۱
Poster- Golden head
Silk screen
175x120 cm
2001

ارائه سمبلیک تایپوگرافی در قالبی افراطی

پوستر «باران»، سیلک اسکرین
۱۷۵x۱۲۰ سانتی متر
۲۰۰۱
Poster- Rain
Silk screen
175x120 cm
2001

در پوستر باران زمانی که خطوط از صافی حروف عبور می‌کنند مسیر خود را عوض می‌کنند. این چیزی است که من در زندگی نیز آن را دوست دارم. زندگی‌ای که از خطوط متقاطع و تجربیاتی ساخته شده که ما را متغیر می‌سازد.

من در نظر داشتم مجموعه‌ای بسازم که همه عوامل را به هم متصل می‌کرد. به طوری که ریتم، حرکت و یکپارچگی مجسم می‌شدند. همه عوامل کلیدی نمایش حاضرند. «باران» روی صحنه توسط پرده‌ای با طناب‌های فلزی ارائه شد. خطوط همدیگر را روی زمین قطع می‌کردند و موسیقی‌ای که توسط استیو رایش ساخته شده بود مرتب تکرار می‌شد.

پوستر باران جایزه بزرگ بیستمین دوسالانه طراحی گرافیک برنو را در سال ۲۰۰۲ از آن خود کرد.